

БҰЙРЫҚ

№ _____

Астана қаласы

ПРИКАЗ

№ _____

город Астана

ORDER

№ _____

Astana city

Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясы әуе кемелерінің 2024 жылғы ұшу қауіпсіздігінің жай-күйіне талдауды бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 11 наурыздағы № 136 қаулысымен бекітілген Азаматтық авиация саласындағы ұшу қауіпсіздігі жөніндегі бағдарламаның 47-тармағына сәйкес, **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған «Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясы әуе кемелерінің 2024 жылғы ұшу қауіпсіздігінің жай-күйіне талдау» бекітілсін.

2. Басқару жүйесі және норма жасау департаментінің директоры:

1) Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясы әуе кемелерінің 2024 жылғы ұшу қауіпсіздігінің жай-күйіне талдауды «Қазақстанның авиациялық әкімшілігі» АҚ интернет-ресурсында жариялауды қамтамасыз ету;

2) Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясы әуе кемелерінің 2024 жылғы ұшу қауіпсіздігінің жай-күйіне талдауды Қазақстан Республикасының азаматтық авиация ұйымдарына жеткізу.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылауды өзіме қалдырамын.

4. Осы Бұйрық қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Бас директоры

К. Раду

**2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ АЗАМАТТЫҚ АВИАЦИЯ ӘУЕ
КЕМЕЛЕРІНІҢ ҰШУ ҚАУІПСІЗДІГІНІҢ ЖАЙ-
КҮЙІНЕ ТАЛДАУ**

МАЗМҰНЫ

МАЗМҰНЫ.....	2
АЛҒЫ СӨЗ.....	5
1. 2024–2027 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН ҰШУ ҚАУІПСІЗДІГІ ЖӨНІНДЕГІ ЖОСПАР	7
2. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЗМАТТЫҚАВИАЦИЯСЫНДАҒЫ ҰШУ ҚАУІПСІЗДІГІ БОЙЫНША СТАТИСТИКАЛЫҚ ДЕРЕКТЕР.....	8
3. ҰШУ ҚАУІПСІЗДІГІ КӨРСЕТКІШТЕРІНЕ ТАЛДАУ	9
3.1 Авиациялық оқиғаларға талдау	9
3.1.1. 2024 жылға арналған авиациялық оқиғалар туралы қысқаша ақпарат	13
3.2 Елеулі авиациялық оқиға мен оқиға оқиғаларды талдау	14
4. ҰШУ ҚАУІПСІЗДІГІ ТУРАЛЫ ХАБАРЛАМАЛАР ЖҮЙЕСІН ТАЛДАУ	16
5. ТҰРАҚТЫ БАҚЫЛАУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ БОЙЫНША БАҒДАРЛАМАНЫҢ НӘТИЖЕЛЕРІ	22
6. SAFA ИНСПЕКЦИЯЛАРЫНЫҢ НӘТИЖЕЛЕРІ	23
7. НОРМАТИВТІК ҚҰҚЫҚТЫҚ БАЗАНЫ ЖЕТІЛДІРУ	24

ҚЫСҚАРТУЛАР

ҚАӘ	«Қазақстанның авиациялық әкімшілігі» АҚ
АО	Авиациялық оқиға
ОО	Оқыс оқиға
АОО	Авиациялық оқу орталығы
AFTN	Азаматтық авиацияның ақпараттық желісі
ҰАС	Ұшқышсыз авиациялық жүйе
ӘК	Әуе кемесі
ҚР АА	Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясы
АӘК	Азаматтық әуе кемесі
«Казаэронавигация» РМК	«Казаэронавигация» РМК-ның Әуе қозғалысын жоспарлау жөніндегі басты орталығы
ҚР КМ	Қазақстан Республикасының Көлік министрлігі
НҚА	Нормативтік құқықтық актілер
ИКАО	Азаматтық авиацияның халықаралық ұйымы
ҚӨЖ	Құрылымдық-өндірістік жеткіліксіздік
ӘҚҚ	Әуе қозғалысын қамтамасыз ету
ӘҚҰ	Әуе қозғалысын ұйымдастыру
АФ	Адам факторы
АТМ	Әуе қозғалысын басқару, байланыс, навигация немесе бақылау қызметтерімен байланысты оқиғалар
BIRD	Құстармен соқтығысу және/немесе қауіпті жақындасуға байланысты оқиғалар
MAC	Әуеде қауіпті жақындасу, ACAS жүйесінің ескертулері, эшелонның жоғалуы, сондай-ақ ұшып жүрген әуе кемелерінің арасындағы қауіпті жақындасу немесе соқтығысу
SCF-NP	Әуе кемесінің қозғалтқыштан басқа жүйесінің немесе құрамдас бөлігінің істен шығуы немесе ақаулығы
SCF-PP	Қозғалтқышқа қатысты әуе кемесінің жүйесі немесе құрамдас бөлігі істен шығуы немесе ақаулығы
SEC	Қылмыстық әрекеттер, авиациялық қауіпсіздікке қатысты әрекеттер, олар оқиға немесе инцидентке әкеледі

КІРІСПЕ

Осы 2024 жылға арналған Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясы әуе кемелерінің ұшу қауіпсіздігі жағдайының талдауы (бұдан әрі – Талдау) келесі құжаттарға сәйкес әзірленді:

2010 жылғы 15 шілдедегі №339-IV Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы» Заңы;

2016 жылғы 11 наурыздағы №136 Қазақстан Республикасы Үкіметінің «Азаматтық авиация саласындағы ұшу қауіпсіздігі бағдарламасын бекіту туралы» Қаулысы;

2017 жылғы 31 тамыздағы №505 Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің «Азаматтық және тәжірибелік авиацияда авиациялық оқиғалар мен инциденттер туралы деректерді ұсыну және оларды тергеп-тексеру қағидаларын бекіту туралы» Бұйрығы;

2015 жылғы 20 наурыздағы №307 Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің «Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясында ұшу жұмыстарын ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» Бұйрығы.

Талдау ұшу қауіпсіздігі жағдайын бағалау және алдын алу шараларын әзірлеу, сондай-ақ Халықаралық азаматтық авиация ұйымы Конвенциясының 19-қосымшасының және ИКАО Doc 9859 «Ұшу қауіпсіздігін басқару жөніндегі нұсқаулықтың» ережелерін іске асыру мақсатында жасалды.

АЛҒЫ СӨЗ

Өткен жыл ішінде Қазақстан Республикасы коммерциялық және жалпы авиация саласында ұшу қауіпсіздігін арттыру бағытында айтарлықтай жетістіктерге жетті. Біздің күш-жігеріміз халықаралық озық тәжірибелерді енгізуге, нормативтік-құқықтық базаны нығайтуға және авиация саласында жұмыс істейтін персоналдың үздіксіз кәсіби дамуын қамтамасыз етуге бағытталды.

Қазақстанның коммерциялық авиациясында авиациялық оқиғалар мен маңызды инциденттер деңгейінің айтарлықтай төмендеуі, енгізілген ұшу қауіпсіздігі шараларының тиімділігін көрсетеді. Соңғы 5 жылда Қазақстанның коммерциялық әуе тасымалдарында адам құрбандарымен авиациялық оқиғалар тіркелген жоқ. 2023–2024 жылдар аралығында маңызды инциденттер саны 5-тен 3-ке

дейін қысқарды. 2024 жылы инциденттер саны 100 000 ұшуға шаққанда 10%-ға артқанымен, осы кезеңдегі жалпы орындалған ұшулар саны да өсті. Позитивті динамикаға қарамастан, біз абай болуды жалғастырып, ұшу қауіпсіздігі жүйесін одан әрі жетілдіруге ұмтылудамыз.

Қазақстанның тәуелсіздік жылдарында елімізде шетелдік әуе компанияларының коммерциялық әуе тасымалдарын орындауы кезінде адам құрбандарымен авиациялық оқиғалар тіркелген жоқ. Алайда, 2024 жылғы 25 желтоқсанда AZAL әуе компаниясының Embraer ERJ 190–100 ұшағымен (рейс АНУ8243) орын алған авиациялық оқиға алғаш рет осындай жағдай болды. Авиациялық оқиғадан кейінгі алғашқы күндерден бастап Қазақстан объективті және жан-жақты тергеу жүргізуге күш жұмсады. Бұл авиациялық оқиға бойынша алдын ала есеп халықаралық азаматтық авиация конвенциясына толық сәйкес жарияланды. Авиациялық оқиғаны тергеу бойынша соңғы есеп ағымдағы жылдың соңына дейін жариялануы күтілуде.

Сонымен қатар, біз ұшу қауіпсіздігін барлық салаларда, әсіресе ұшу жарамдылығын, ұшу пайдалану мен ұшу қауіпсіздігін басқару жүйелерін қамтамасыз етуге бағытталған аудитті сәтті аяқтадық. Аудит нәтижелері Қазақстанның халықаралық қауіпсіздік стандарттарына және ИКАО-ның Глобалдық ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету жоспарына (GASP) тұрақты сәйкестігін растады.

Бұл кезеңде біздің басым бағыттарымыздың бірі адами ресурстарды дамыту болды. Біз кадрларды даярлау бағдарламасын кеңейтіп, қауіптерді басқару мен қауіпсіздік мәдениетіне ерекше назар аудардық. Сонымен қатар, EASA және Ирландияның авиациялық органдарымен табысты ынтымақтастық арқасында

Еуроодақтың нормативтік-құқықтық базасы талаптарына сәйкес оқытудан өтетін инспекторлар саны айтарлықтай артты.

Қазақстан халықаралық авиациялық бастамаларға белсенді қатыса отырып, өзара білім және тәжірибе алмасу бағдарламаларынан, әсіресе ұшу қауіпсіздігі мәдениеті мен бақылау қызметінде, еуропалық әріптестермен және EASA сияқты агенттіктермен ынтымақтастықтан айтарлықтай артықшылықтар алды.

Жеткен жетістіктерімізге қарамастан, біз ұшу қауіпсіздігі мәдениетін және жаңа технологияларды енгізу мәселелерін шешуде қосымша күш-жігердің қажеттілігін түсінеміз. Біз осы мақсаттарға адал болып қала отырып, ұшу қауіпсіздігі басқару жүйелерін жетілдіруді және ұшу қауіпсіздігіне тиімді әрі болашаққа бағытталған бақылауды қамтамасыз етуді жалғастырамыз.

Бас директор

Каталин Раду

1. 2024–2027 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН ҰШУ ҚАУІПСІЗДІГІ ЖӨНІНДЕГІ ЖОСПАР

Қазақстан Республикасы ұшу қауіпсіздігін арттыруға және бұл мақсатқа қажетті ресурстарды бөлуге ұмтылады. Ұшу қауіпсіздігі жөніндегі жоспардың (бұдан әрі – ҰҚЖ) мақсаты – азаматтық авиация саласында ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз ету стратегиясын әзірлеу және іске асыру арқылы адам өлімі жағдайларын біртіндеп азайту және олардың пайда болу қаупін төмендету.

Ұшу қауіпсіздігі жоспары Халықаралық азаматтық авиация ұйымының (ИКАО) Өзе қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі Глобалдық жоспары (GASP, Doc 10004), 2023-2025 жылдарға арналған Еуропалық өңірлік ұшу қауіпсіздігі жоспары (EUR АҰҚЖ), Азаматтық авиациядағы ұшу қауіпсіздігі бағдарламасы (Қазақстан Республикасының Үкіметі қаулысы, 2016 жылғы 11 наурыз, №136), Қазақстан Республикасының 2030 жылға дейінгі көлік-логистикалық әлеуетін дамыту тұжырымдамасы (Қазақстан Республикасының Үкіметі қаулысы, 2022 жылғы 30 желтоқсан, №1116) және 2024-2028 жылдарға арналған ҚАӘ-нің даму стратегиясы негізінде әзірленді.

2024-2027 жылдарға арналған ұшу қауіпсіздігі жоспары шеңберінде Қазақстан Республикасындағы азаматтық авиация саласында адамдардың қазасы мен авиациялық оқиғаларға байланысты өлім-жітім қаупі жоғары болып табылатын 5 қауіп қатері жоғары оқиға санаттары басымдылықпен анықталды. Олар авиациялық оқиғалар туралы міндетті түрде деректерді ұсыну жүйесі мен авиациялық оқиғалар мен инциденттерді тергеу туралы есептердің негізінде анықталды. Осы санаттарға мыналар кіреді:

- 1) Ұшуда басқаруды жоғалтуе (LOC-I);
- 2) Бақыланатын ұшудан жерге соқтығыс (CFIT);
- 3) Өuede соқтығысу (MAC);
- 4) Жолдан шығып кету (RE);
- 5) Жолға рұқсатсыз кіру (RI).

2024-2027 жылдарға арналған ұшу қауіпсіздігі жоспары туралы толық ақпаратты «Қазақстанның авиациялық әкімшілігі» АҚ сайтынан табуға болады: [Ұшу қауіпсіздігі жоспары 2024-2027 жылдар.pdf \(caa.gov.kz\)](#)

2. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЗМАТТЫҚАВИАЦИЯСЫНДАҒЫ ҰШУ ҚАУІПСІЗДІГІ БОЙЫНША СТАТИСТИКАЛЫҚ ДЕРЕКТЕР

2024 жылы азаматтық авиацияда ұшу саны 2023 жылмен салыстырғанда 8%-ға артты (2023 жыл – 150 209, 2024 жыл – 162 881).

Пайдаланушылар түрлері / Ұшулар	2023	2024
Коммерциялық авиация (әуе тасымалдар)	113 066	119 222
Авиациялық жұмыстар	36 016	42 704
Жалпы мақсаттағы авиация	1 127	955
Жалпы ұшулар саны	150 209	162 881

Жалпы көрсеткіштер	2023	2024
Ұшу қауіпсіздігінің абсолюттік көрсеткіштері		
Авиациялық оқиғалар	3	6
Инциденттер	63	74
Ұшу қауіпсіздігінің салыстырмалы көрсеткіштері		
N_{AO}	0.19	0.36
N_{OO}	4.19	4.54

*Ұшу қауіпсіздігі көрсеткіштері 10 000 ұшуға шаққандағы есеппен

Коммерциялық авиация (әуе тасымалдар)	2023	2024
Ұшу қауіпсіздігінің абсолюттік көрсеткіштері		
Авиациялық оқиғалар	0	1
Инциденттер	56	62
Ұшу қауіпсіздігінің салыстырмалы көрсеткіштері*		
N_{AO}	0.00	0.83
N_{OO}	4.95	5.20

*Ұшу қауіпсіздігі көрсеткіштері 10 000 ұшуға шыққандағы есеппен

Авиациялық жұмыстар	2023	2024
Ұшу қауіпсіздігінің абсолюттік көрсеткіштері		
Авиациялық оқиғалар	3	5
Инциденттер	7	10
Ұшу қауіпсіздігінің салыстырмалы көрсеткіштері*		
N_{AO}	0.83	1.17
N_{OO}	1.94	2.34

*Ұшу қауіпсіздігі көрсеткіштері 10 000 ұшуға шыққандағы есеппен

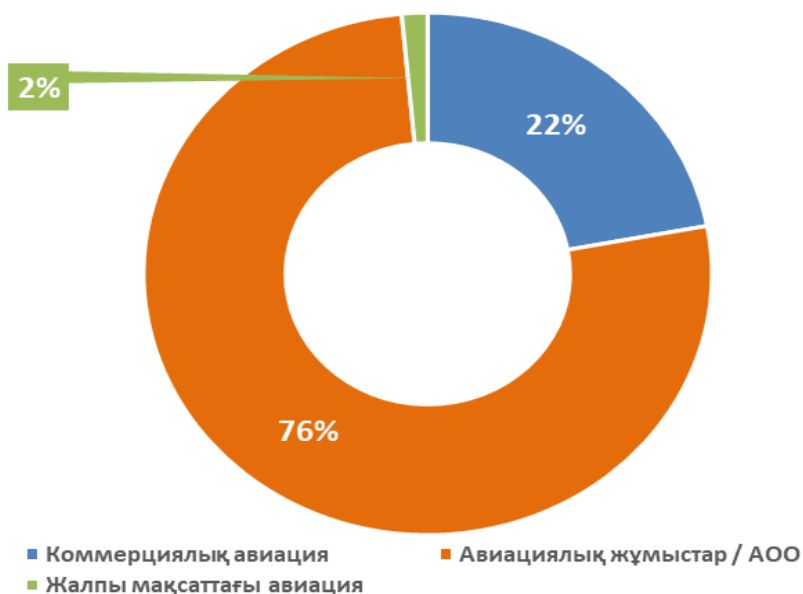
Берілген ақпараттан көрініп тұрғандай, авиациялық оқиғалар (бұдан әрі - АО) бойынша салыстырмалы ұшу қауіпсіздігі көрсеткіштері **авиациялық жұмыстарды** жүзеге асыратын эксплуатанттарда коммерциялық авиациямен айналысатын әуе тасымалы эксплуатанттарына қарағанда жоғары. Мұндай статистика эксплуатанттардың қауіпті факторларды анықтау бойынша төмен деңгейде жұмыс істейтінін көрсетеді. Сондықтан мұндай эксплуатанттарда қауіпті факторлардың алдын алу және алдын алу шараларына бағытталған әрекеттер ұшу қауіпсіздігін бақылау және қадағалау кезінде мұқият назар аударуды талап етеді.

3. ҰШУ ҚАУІПСІЗДІГІ КӨРСЕТКІШТЕРІНЕ ТАЛДАУ

3.1 Авиациялық оқиғаларға талдау

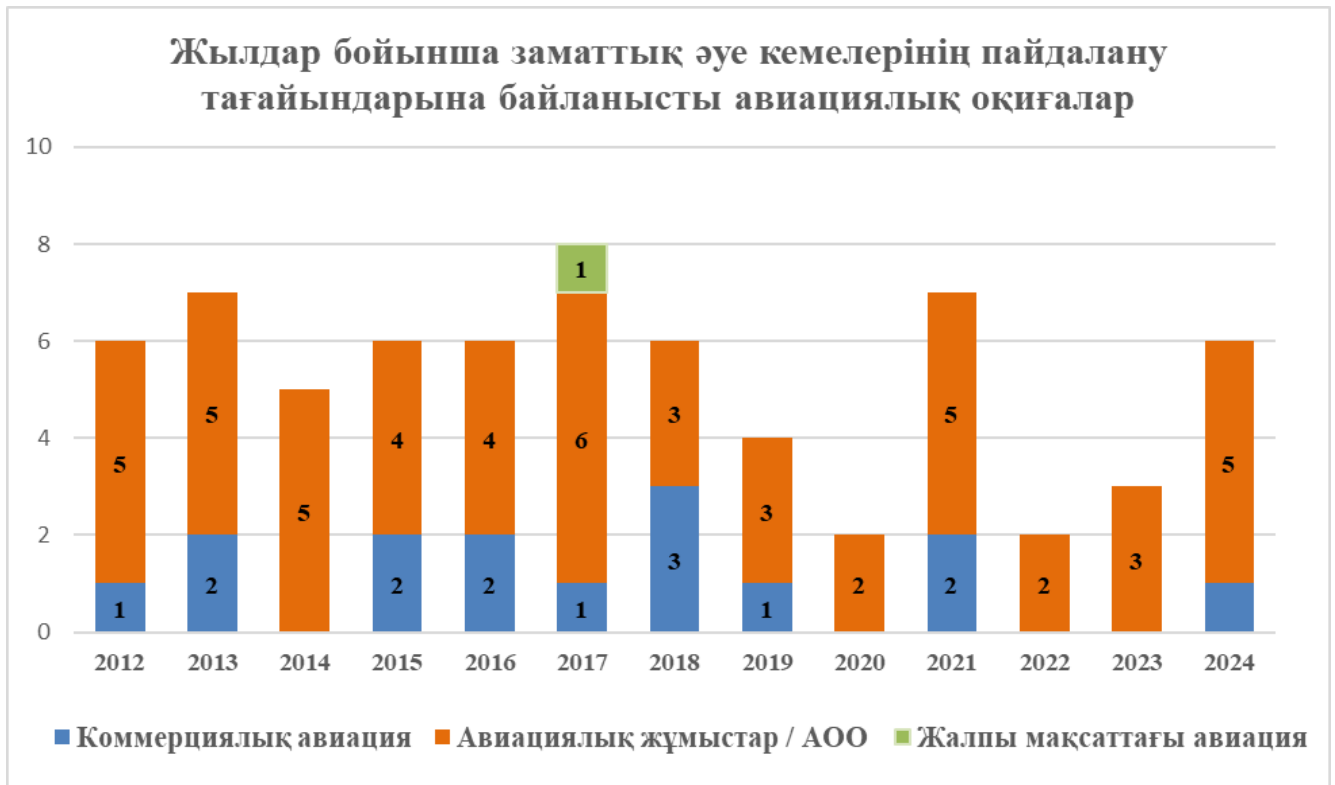
Соңғы 13 жылда ҚР жалпы авиациясында 68 авиациялық оқиға орын алды, оның ішінде 26-ы адам құрбандарымен болды, нәтижесінде 124 адам қаза тапты, ал 42 авиациялық оқиға адам құрбандарынсыз болды.

АӘК-нің пайдалану тағайындарына
байланысты бөлінісі

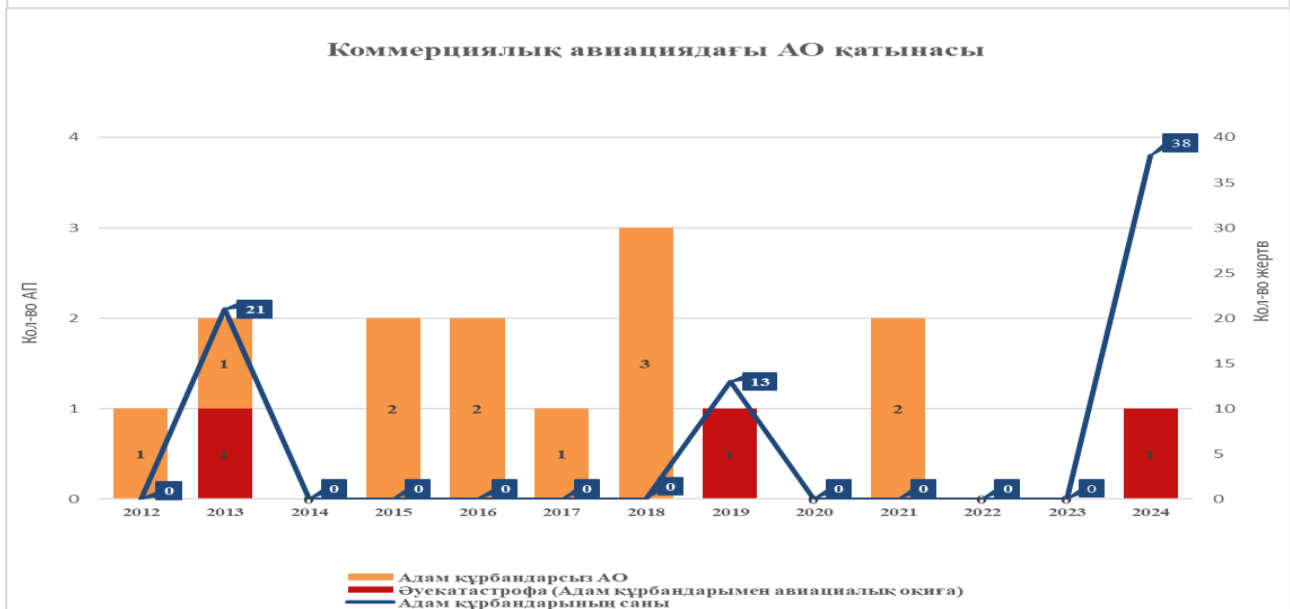
Әрекет түрлері бойынша авиациялық оқиғалардың үлесі:

- Коммерциялық авиация эксплуатанттары жалпы авиациялық оқиғалардың 22%-ын (15 АО) құрады;
- Авиациялық жұмыстарды жүзеге асыратын эксплуатанттар, соның ішінде авиациялық оқу орталықтары – жалпы авиациялық оқиғалардың 76%-ын (52 АО) құрады;
- Жалпы мақсаттағы авиация эксплуатанттары – жалпы авиациялық оқиғалардың 2%-ын (1 АО) құрады.

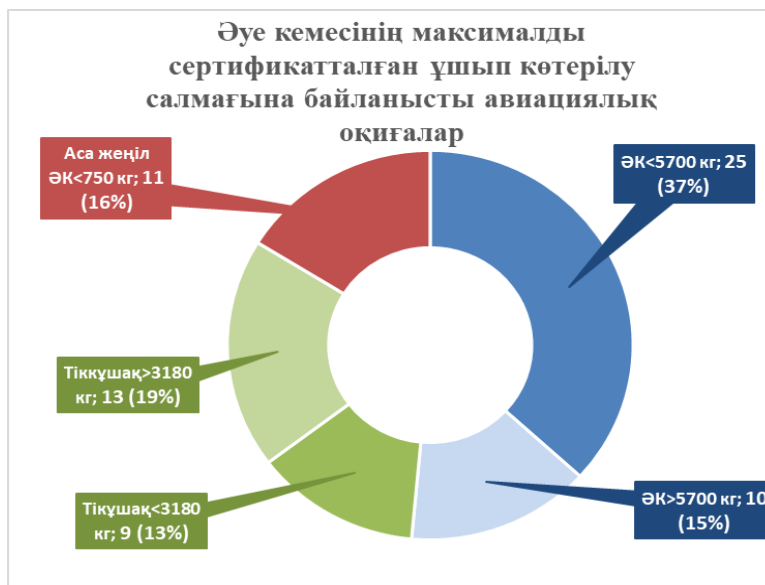

Қазақстан Республикасының Көлік саласындағы оқиғалар мен инциденттерді тергеу департаменті, азаматтық авиация эксплуатанттары мен ұйымдарының ұшу қауіпсіздігі жөніндегі материалдар мен талдаулар бойынша ұсынған ақпаратқа сәйкес, 2024 жылы ҚР аумағында **6** авиациялық оқиға орын алды (осы Анализдің 3.1.1 бөлімін қараңыз), оның ішінде екі авиациялық оқиға адам құрбандарымен болды, нәтижесінде 39 адам қаза тапты, және **74** авиациялық инцидент тіркелді.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Адам құрбандарымен болған АО	2	3	2	3	3	5	0	4	0	0	0	2	2
Адам құрбандарсыз болған АО	4	4	3	3	3	3	6	0	2	7	2	1	4
Жалпы АО саны	6	7	5	6	6	8	6	4	2	7	2	3	6
Құрбандар саны	9	24	2	8	7	11	0	18	0	0	0	6	39

Төменде 2024 жылға арналған авиациялық оқиғалар бойынша статистика әуе кемелерінің максималды сертификатталған ұшып көтерілу салмағы мен орындалатын жұмыстардың түрлеріне байланысты берілген.

Осылайша, авиациялық жұмыстарды және авиациялық оқу орталықтарының (ұшу мектептері) тыңдаушыларының оқу ұшуларын орындайтын эксплуатанттармен орын алған авиациялық оқиғалардың саны жоғары болып отыр. Осыған байланысты, Қазақстан Республикасындағы авиациялық жұмыстарды орындайтын азаматтық авиация субъектілеріне қауіпті факторларды анықтауға және тәуекелдерді қабылданатын деңгейде ұстап тұруға ерекше назар аудару қажет, ескерту шараларын қабылдауды және қабылданған шаралардың тиімділігін талдауды ұсынуға болады. Авиациялық жұмыстарды орындайтын әуе кемелері эксплуатанттарына ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін енгізу ұсынылады, бұл азаматтық әуе кемелерін басқару бойынша қауіпсіздік шаралары туралы типтік нұсқаулыққа сәйкес ұшу қауіпсіздігін арттыру мақсатында. ААК авиациялық

инспекторларына авиациялық жұмыстарды орындайтын эксплуатанттарға бақылау және қадағалау жүргізу кезінде ұшу қауіпсіздігін арттыру және болашақта авиациялық оқиғалардың алдын алу мақсатында жүргізілетін іс-шараларға ерекше назар аудару керек.

3.1.1. 2024 жылға арналған авиациялық оқиғалар туралы қысқаша ақпарат

1. **03.05.2024 ж.** Ан-2 әуе кемесі ТОО «Навигатор» санитарлық рейс орындау барысында ұшқаннан кейін кабрирлеу (қатты биіктік төмендеуі) жасап, су айдынына (талды сулар) кетті. Әуе кемесінде 2 экипаж мүшесі мен 3 қызметтік жолаушы болды. Зардап шеккендер жоқ.

2. **21.06.2024 ж.** Ан-2 әуе кемесі ТОО «SAMGAU AGRO» Қызылорда облысының Жалағаш ауданындағы Мадениет ауылына жақын жерде қатаң қону жасады. Зардап шеккендер жоқ.

3. **22.06.2024 ж.** ТОО «SAMGAU AGRO» дельтапланы авиациялық химиялық жұмыстар орындау кезінде Мугалжар ауданындағы Жарық ауылына жақын жерде апатқа ұшырады. Пилот қаза тапты.

4. **04.07.2024 ж.** Ан-2 әуе кемесі ТОО «AVIASILA» авиациялық химиялық жұмыстар орындау барысында қозғалтқыштың істен шығуымен кездесті. Пилот күрделі қону жасап, күріш егісіне қонды. Зардап шеккендер жоқ.

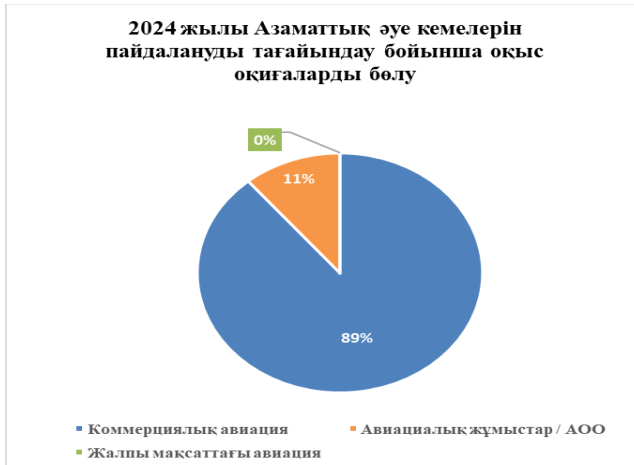
5. **21.07.2024 ж.** Ан-2 әуе кемесі ТОО «БЕРКУТ-АВИА» авиациялық химиялық жұмыстар орындау барысында биіктік алу кезінде электр желісіне соқтығысып, әуе кемесі аударылып, кейінірек өрт шықты. Экипаж зардап шеккен жоқ.

6. **25.12.2024 ж.** Е-190 әуе кемесі Azerbaijan Airlines Ақтау қаласының әуежайынан 3 км қашықтықта апатқа ұшырады. Әуе кемесінде 5 экипаж мүшесі мен 62 жолаушы болды, олардың 35 жолаушы мен 3 экипаж мүшесі қаза тапты.

3.2 Елеулі авиациялық оқыс оқиға мен оқыс оқиғаларды талдау

2024 жылы Елеулі авиациялық оқыс оқиға мен оқыс оқиғалар жалпы саны **74** болды (оның ішінде 3 елеулі авиациялық оқыс оқиға). 2023 жылмен салыстырғанда саны 15%-ға артты (жалпы саны **63**, оның ішінде 5 елеулі авиациялық оқыс оқиға).

Орындалатын жұмыс түрін ескере отырып, 2023 жылмен салыстырғанда 2024 жылғы оқыс оқиғалардың пайызы:

Қазақстан Республикасының азаматтық авиациясындағы авиациялық оқыс оқиғаларды себептер бойынша бөлу:

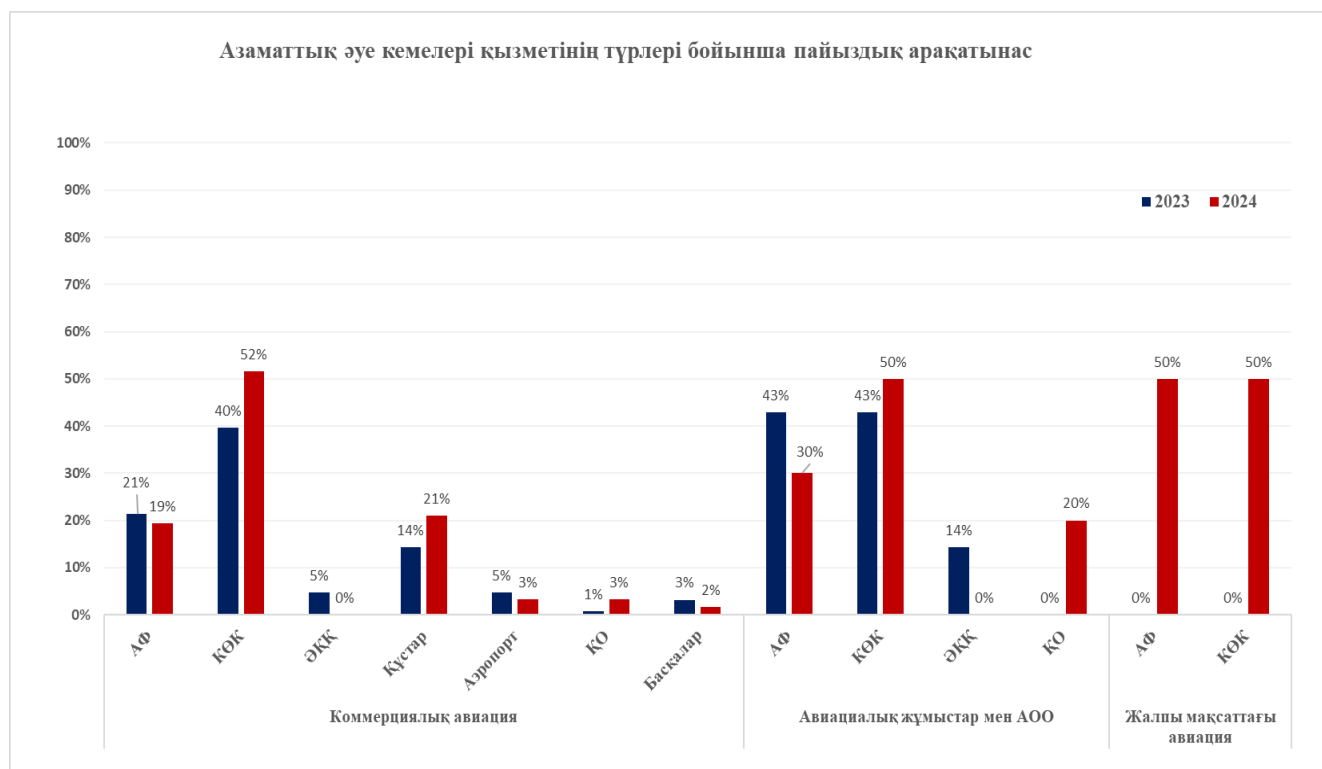
Уақыт аралығы	Барлығы	Себептер						
		АФ	ҚӨЖ	ӘҚҚ	Құстар	Аэропорт	Қоршаған орта	Басқа
2023	63	16.5	28	4	9	3	0.5	2
2024	74	16	38	0	13	2	4	1

Жоғарыда келтірілген кестеден 2024 жылы болған оқыс оқиғалардың ең көп саны конструктивті-өндірістік кемшіліктер (КӨК), адами фактордың (АФ) әсерінен және әуе кемесінің құстармен соқтығысуы салдарынан болғанын көруге болады.

Азаматтық әуе кемелерінің қызмет түрлері бойынша авиациялық оқыс оқиғалар бөлінісі:

Уақыт аралығы	Коммерциялық авиация	Авиациялық жұмыстар / АОО	Жалпы мақсаттағы авиация
2023	56	7	0
2024	62	10	2

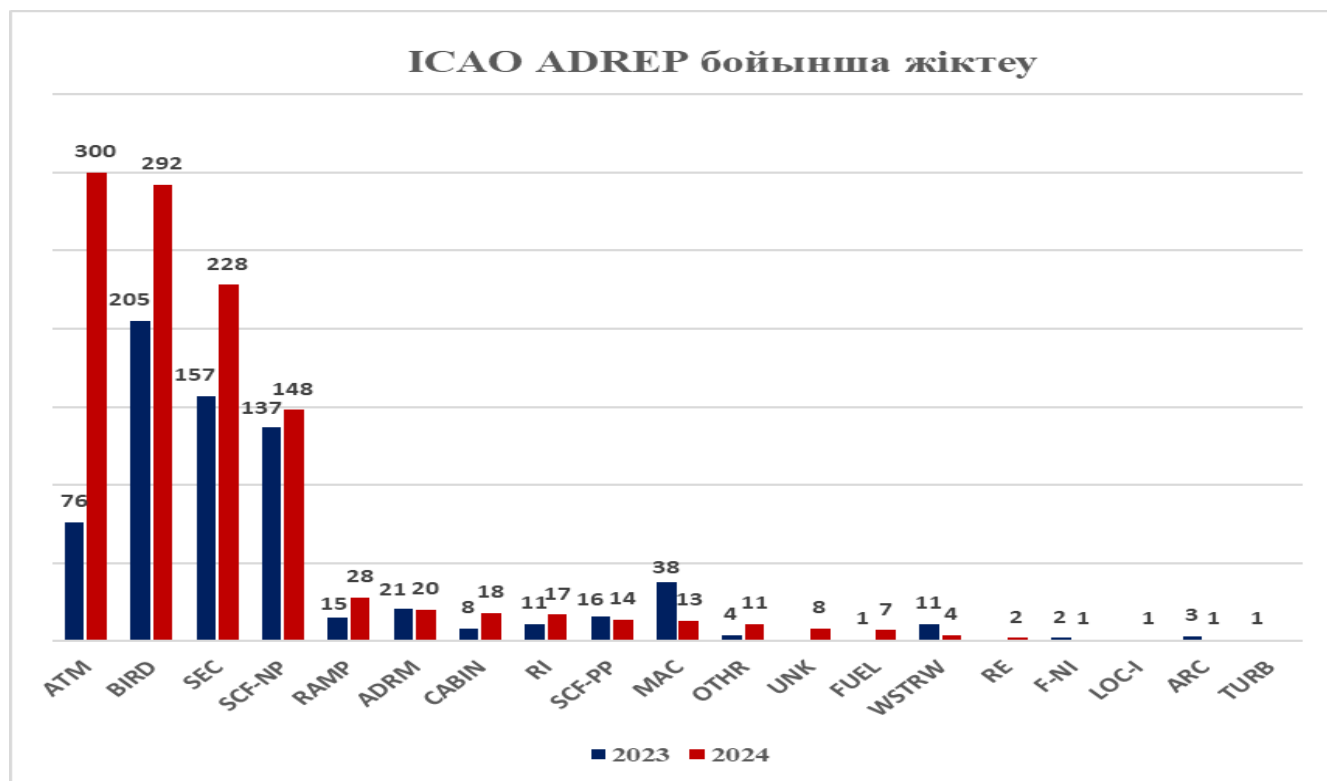

4. ҰШУ ҚАУІПСІЗДІГІ ТУРАЛЫ ХАБАРЛАМАЛАР ЖҮЙЕСІН ТАЛДАУ

2024 жылы ҚАӘ Операциялық орталығы Access Database деректер базасында **1114** авиациялық оқиға туралы хабарлама қабылдап, тіркеді. Хабарламалар азаматтық авиация ұйымдарынан СМС-хабарламалар, АФТН арнасы бойынша Операциялық орталыққа келіп түскен радиogramмалар, электрондық хабарламалар және ҚАӘ бөлімшелерінен түсетін хабарламалар арқылы алынған. 2023 жылы ҚАӘ деректер базасында **706** авиациялық оқиға туралы хабарлама тіркелді және енгізілді.

Операциялық орталық авиациялық оқиғалар туралы хабарламаларды тіркейді және авиациялық оқиғалар туралы ақпаратты ҚАӘ тиісті бөлімшелерінің басшыларына және профильді сарапшыларға талдау жасап, тәуекелдер категориясын анықтау үшін жібереді.

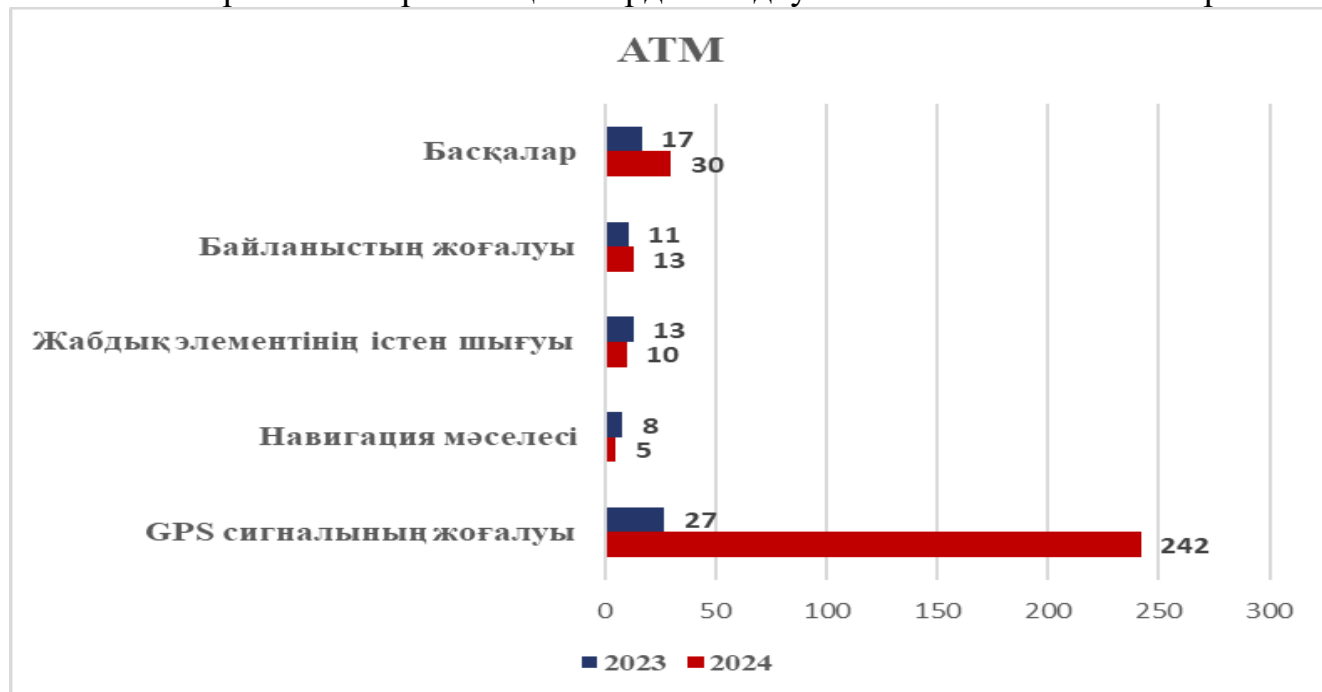
Әрі қарай талдау үшін келесі санаттар таңдалды:

- **ATM (Әуе қозғалысын басқару немесе байланыс, навигация немесе бақылау жүйелері)** – Әуе қозғалысын басқарумен, байланыс пен навигациядағы проблемалармен немесе бақылау құралдарымен байланысты оқиғалар.
- **BIRD (Құстармен соқтығысу немесе соқтығысудан қауіп төнген оқиғалар)** – Құстармен соқтығысу және / немесе құстармен қауіпті жақындасуға байланысты оқиғалар.
- **SEC (Қылмыстық / Қауіпсіздік әрекеттері, нәтижесінде авариялар немесе оқыс оқиға орын алады)** – Қылмыстық әрекеттер мен авиациялық қауіпсіздік шаралары, олар авариялар немесе оқыс оқиғаларға

әкеледі.

- **SCF-NP (Жүйенің/компоненттің істен шығуы немесе ақауы [қозғалтқышты қоспағанда])** – Әуе кемесінің жүйесінің немесе компонентінің істен шығуы немесе ақауы, қозғалтқыштан басқа.

АТМ категориясына кіретін оқиғаларды талдау келесі статистиканы көрсетті:

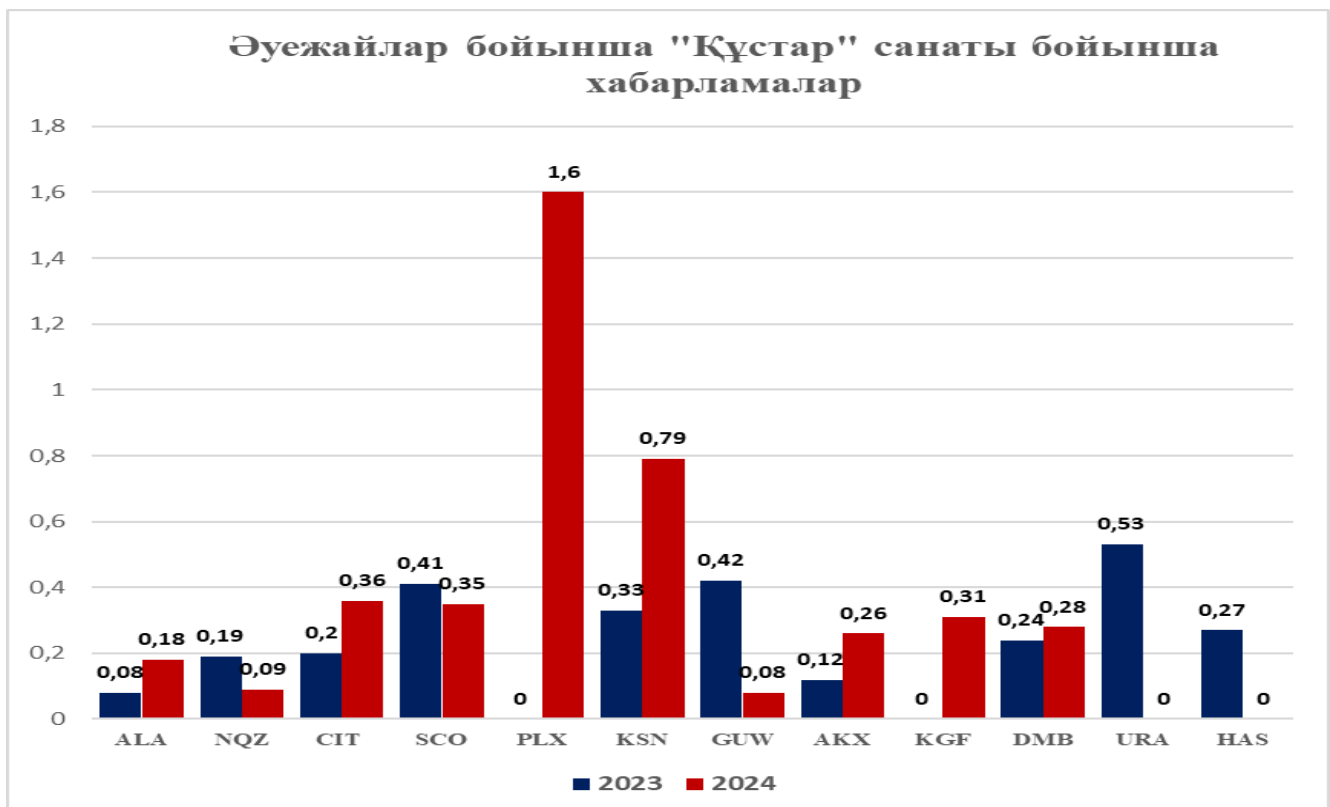

GPS/GNSS жүйелеріндегі ақаулардың салдарын жұмсарту үшін Қазақстанның Авиациялық әкімшілігі 2024-0001 ұшу қауіпсіздігі туралы ақпаратты шығарды (ревизия 01, 17.02.2025 ж.), бұл ақпарат эксплуатанттарға және Әуе қозғалысын басқару ұйымы / Авиациялық навигациялық операциялар ұйымдарына жіберілді.

Келесі талданған категория **BIRD** категориясымен байланысты хабарламалар. Бұл категория соқтығысқан орынға байланысты үш топқа бөлінді: әуежайда, әуежайдан тыс және белгісіз. 2024 жылы құстармен байланысты **292** хабарлама алынған, олардың **2** хабарламасы Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде құстармен соқтығысу туралы.

Сонымен қатар, ақпарат әуежайға байланысты талданды, онда соқтығысу орын алды, және төменде әуежайлар бойынша коэффициенттер келтірілген. Коэффициенттерді есептеу кезінде құстар туралы хабарламалардың 1000 ұшып-қонуға қатынасы қолданылды.

Авиациялық қауіпсіздік (SEC) категориясына кіретін оқиғаларды талдау келесі статистиканы көрсетті:

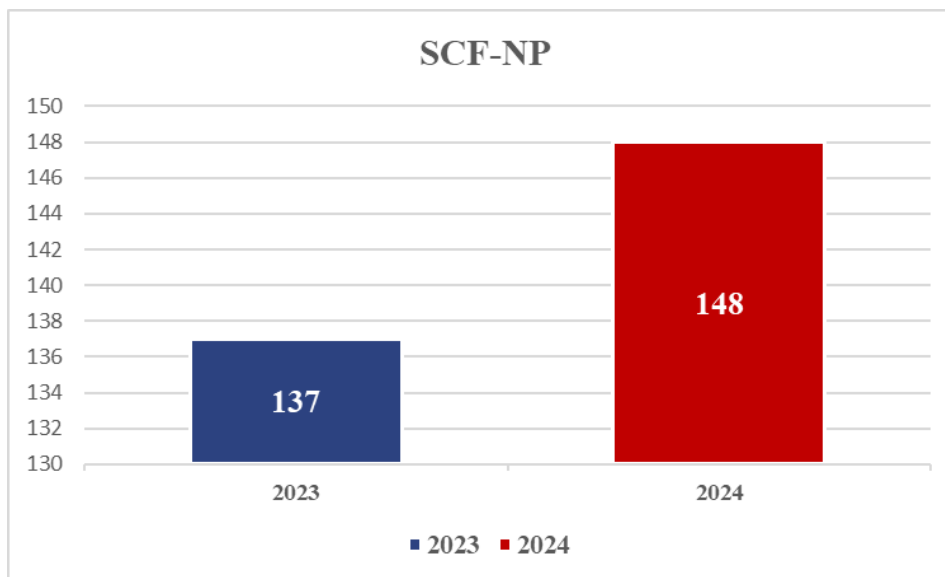
ӘК-ге қатысты лазерлерді пайдалану жағдайларына байланысты хабарламалар саны артты. 2024 жылы барлығы 140 хабарлама алынды, бұл 2023 жылмен салыстырғанда екі есе көп лазерлік шабуылдар жиі болатын орын туралы мәліметтер (ең жақын әуежай) қосымша талданды:

Сонымен қатар, **жарылыс қаупі** туралы хабарламалар жиі келіп түскен жерлер (ең жақын әуежай) туралы ақпарат қосымша талданды.

Келесі талданған категория **SCF-NP** категориясымен байланысты хабарламалар.

Жоғарыда көрсетілген статистикаға сәйкес, 2024 жылы әуе кемесінің жүйелері немесе компоненттерінің, қозғалтқыштан басқа, ақаулары немесе істен шығуы туралы хабарламалар саны **148** хабарламаны құрады.

SCF-NP категориясына кіретін оқиғалар Әуе көлігі Ассоциациясының АТА бөлімдері бойынша әуе кемесінде орын алған қателіктер туралы хабарламаларға қолданылатын жіктеуге сәйкес талданды.

5. ТҰРАҚТЫ БАҚЫЛАУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ БОЙЫНША БАҒДАРЛАМАНЫҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

2024 жылы ҚАӘ ұшу қауіпсіздігінің деңгейін арттыру және тәуекелдерді бағалау мақсатында 2024 жылға арналған тұрақты қадағалау жөніндегі бағдарламасына сәйкес Қазақстан Республикасының азаматтық авиация саласында субъектілерін тексеру жүзеге асырылды.

Орындалған тексерулер (инспекция / сертификаттау)	2024
Ұшуға пайдалану	197
Ұшуға жарамдылық	455
Аэронавигация	37
Медикалық қызмет	43
Әуежайлар және жердегі қызмет көрсету	93
Лицензиялау	39
Авиациялық қауіпсіздік	92
Ұшқышсыз авиациялық жүйелер	5
Барлығы:	961

Берілген рұқсат құжаттары	2024
Ұшуға пайдалану	15
Ұшуға жарамдылық (Ұшуға жарамдылық сертификаты)	152
Ұшуға жарамдылық (ӘК Мемлекеттік тіркеу сертификаты)	133
Ұшуға жарамдылық (Әуе техникасын техникалық қызмет көрсету және жөндеу)	27
Аэронавигация	2
Медикалық қызмет	1
Әуежайлар және жердегі қызмет көрсету	16
Лицензиялау (сертификат АОО)	24
Лицензиялау (әуе персоналының куәлігі)	370
Авиациялық қауіпсіздік	5
Ұшқышсыз авиациялық жүйелер (сыртқы пилоттар/операторлар ҰАЖ берген сертификаттар)	357
Ұшқышсыз авиациялық жүйелер (берілген рұқсаттар)	108
Барлығы:	1210

6. SAFA ИНСПЕКЦИЯЛАРЫНЫҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

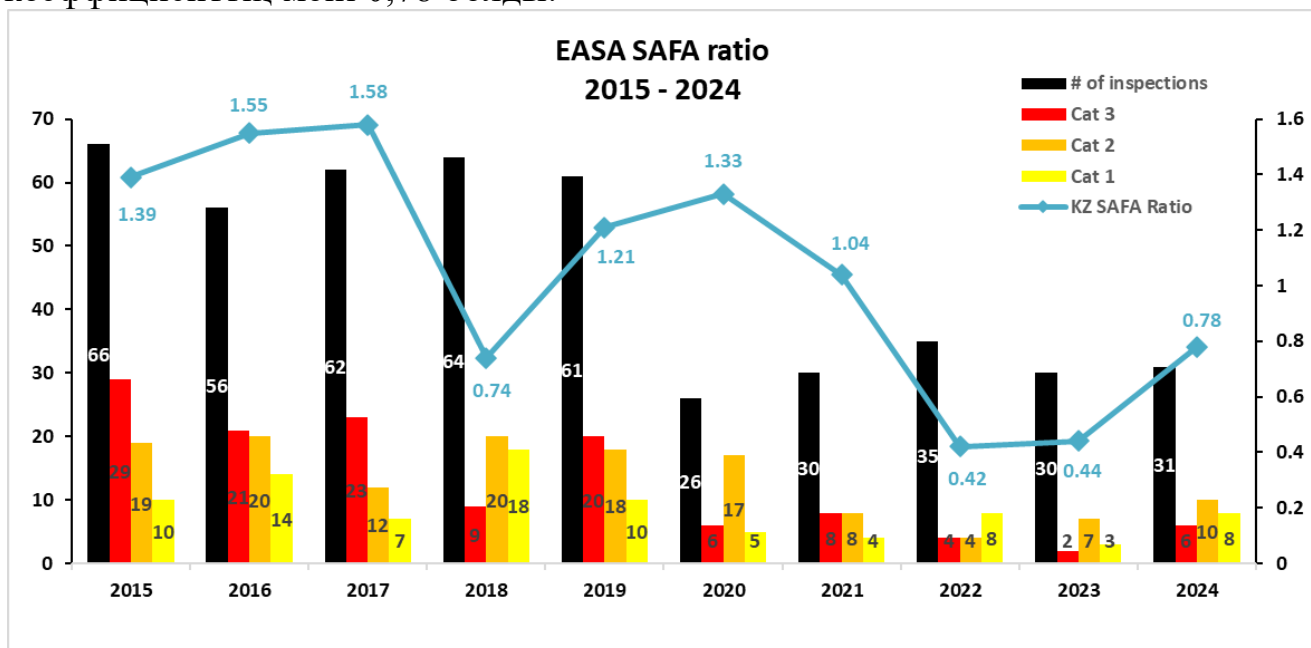
2024 жылы Қазақстандық әуе кемелері 31 SAFA (Шетелдік әуе кемелерінің қауіпсіздігін бағалау) тексерістен өтті, оларды Еуропалық Одақтың аудиторы тексерді.

Бес Қазақстандық әуе компаниясы тексерілді, нәтижесінде келесі олқылықтар анықталды:

- 3 санаттағы 6 ескерту;
- 2 санаттағы 10 ескерту;
- 1 санаттағы 1 ескерту.

Қабылданған ескертпелерге Қазақстандық эксплуатанттар оларды жою және болашақта қайталанбауын қамтамасыз ету бойынша дәлелді ақпаратты қоса отырып жауап берді.

Әуе кемелерінің паркі бойынша ұшу қауіпсіздігі жағдайын тексеру үшін SAFA инспекциялық тексерулер бағдарламасында қауіпсіздік коэффициенті әзірленген. 2024 жыл бойынша Қазақстандық әуе кемелері үшін осы коэффициенттің мәні 0,78 болды.

7. НОРМАТИВТІК ҚҰҚЫҚТЫҚ БАЗАНЫ ЖЕТІЛДІРУ

ҚАӘ Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 15 шілдедегі №339-IV «Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация саласындағы қызметі туралы» Заңының 16-9-бабының 2-тармағының 3) тармақшасына сәйкес азаматтық авиация саласындағы нормативтік құқықтық актілердің (бұдан әрі – НҚА) жобаларын әзірлеу жұмыстарын тұрақты негізде жүргізеді, бұл жұмыстар ИКАО стандарттары мен ұсынылатын тәжірибесіне сәйкестендіру мақсатында жүзеге асырылады.

2024 жылғы 9 қаңтардағы ҚАӘ Бас директорының №-06/152 бұйрығымен ҚАӘ-нің 2024 жылға арналған заңға бағынбайтын НҚА жобаларын әзірлеу жоспары (бұдан әрі - Жоспар) бекітілді. Жоспарға азаматтық авиация саласындағы 39 заңға бағынбайтын НҚА жобасы енгізілді. 2024 жыл ішінде ҚАӘ әзірлеген және Азаматтық авиация комитетіне жіберген 39 заңға бағынбайтын НҚА жобасынан 27 НҚА қабылданды.

Сонымен қатар, Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне көлік саласын реформалау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңының жобасына арналған реттеуші саясат туралы жаңа Консультативтік құжатқа заңнамалық ұсыныстар әзірленіп, Көлік министрлігіне жіберілді, онда ИКАО стандарттары мен ұсынылатын тәжірибесін әрі қарай енгізу мақсатында Заңға және басқа заң актілеріне түзетулер енгізу қарастырылған.

Сонымен қатар, АҚШ Азаматтық авиация федералдық басқармасының (FAA) ұшу қауіпсіздігі жағдайын техникалық бағалау нәтижелері бойынша ұсыныстар әзірленіп, Заң мен ӘҚБтК-ге өзгерістер енгізу мақсатында ұсыныстар жасалды.

Сонымен қатар, «Халықаралық азаматтық авиация конвенциясының 50-бабының а) тармағына өзгерістер енгізу туралы Протоколды және Халықаралық азаматтық авиация конвенциясының 56-бабына өзгерістер енгізу туралы Протоколды ратификациялау туралы» Заңының жобасы әзірленіп, келісуге жіберілді, мұнда ИКАО Кеңесінің құрамын 36-дан 40-қа дейін және Әуе навигациясы комиссиясының құрамын 19-дан 21-ге дейін ұлғайту ұсынылады.

Сонымен қатар, осы Заң жобасына қатысты құжаттар пакеті дайындалды. Одан басқа, 2024 жылғы 22 қаңтардағы Әділет министрінің «Құқықтық мониторинг жүргізудің кейбір ұйымдастыру мәселелері туралы» бұйрығына және 2023 жылғы 22 қарашадағы № 1-2-8-/9043-И хаты бойынша (пилоттық жоба) әуе кеңістігін пайдалану және авиация саласындағы заңнаманы кең ауқымды құқықтық мониторинг жүргізілді. ААК құқықтық мониторинг нәтижелері бойынша сәйкес аналитикалық анықтама әзірледі.

www.caa.gov.kz

safety@caa.gov.kz